

Asia: VN/11443/2021

Lausuntopyyntö kolmesta valtioneuvoston asetuksesta, jotka koskevat eräiden tuotteiden ja palvelujen saavutettavuus- ja esteettömyysvaatimuksia

Lausunnonantajan lausunto

Valtioneuvoston asetus eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista

Eduskunnan oikeusasiamies on yhdessä Ihmisoikeuskeskuksen ja sen ihmisoikeusvaltuuskunnan kanssa riippumaton kansallinen rakenne, jonka tehtävänä on YK:n vammaisyleissopimuksen (CRPD) täytäntöönpanon edistäminen, suojeleminen ja seuranta (yleissopimuksen 33 artiklan 2 kohdan mukainen tehtävä). Tästä erityistehtävästä säädetään eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 19 f §:ssä. Oikeusasiamies hoitaa erityistehtävää toimivaltansa puitteissa.

Asetuksissa yksilöityjen vaatimuksien toteutuminen edistää vammaisten ihmisten oikeutta itsenäiseen elämään ja oikeutta osallistua yhteiskuntaan YK:n vammaisyleissopimuksen mukaisesti.

Muistion mukaan selkeiden ja yhtenäisten standardien pitäisi vahvistaa sisämarkkinoita ja edistää kohtuuhintaisten, esteettömien ja saavutettavien tuotteiden ja palvelujen saatavuutta. Tämän pitäisi lisätä myös suomalaisten tuotteiden ja palveluiden kilpailukykyä. Mikäli esteettömyysvaatimusten kehittäminen saadaan kulkemaan käsi kädessä tuotteiden ja palvelujen yleisen kehityksen kanssa, pelkästään esteettömyysvaatimuksista johtuvat kustannukset laskevat.

Mielestäni ehdotetut asetukset lisäävät vammaisten henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia toimia (käyttää yhdenvertaisesti tuotteita ja palveluita) ja osallistua eri toimintoihin. Tätä voidaan pitää hyvänä ja kannatettavana vammaisyleissopimuksen asettamien velvoitteiden valossa.

YK:n vammaisyleissopimuksen 8 artikla velvoittaa sopimuspuolet aktiivisiin toimiin monipuolisen ja moninaisen tietoisuuden lisäämiseksi vammaisuudesta sekä vammaisiin liittyvien stereotyyppien ja ennakkoluulojen poistamiseksi artiklassa yksityiskohtaisesti määrättyllä tavalla.

Muistiosta ilmenevän vaikutusten arvioinnin mukaan ehdotetut esteettömyystoimet ja esteettömyysvaatimusten kehittäminen saattavat aiheuttaa jossain määrin lisäkustannuksia eri toimijoille. EU:n esteettömyysdirektiivin pohjalta säädetyt uudet vaatimukset saattavat aiheuttaa toimijoissa jossain määrin epätietoisuutta, miksi yhteiskunnan eri osa-alueista pitää tehdä esteetöntä ja saavutettavaa. Muistiassa on arvioitu direktiivin mahdolliseksi riskiksi, että talouden toimijat kokevat esteettömyysvaatimusten täyttämisen liian vaikeaksi. Tämä voi osaltaan vaikuttaa siihen, miten esteettömyys- ja saavutettavuusvaatimuksiin suhtaudutaan.

Edellä todettuun nähden pidän tärkeänä, että viranomaiset ja muut toimijat lisäävät tietoa vammaisten henkilöiden oikeuksista ja edistävät myönteistä käsitystä vammaisista henkilöistä sekä lisäävät tietoisuutta myös esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.

Valtioneuvoston asetus saavutettavuusvaatimuksista eräille digitaalisille palveluille

Kuten edellä.

Valtioneuvoston asetus esteettömyysvaatimuksista sähköisen viestinnän palveluille ja audiovisuaalisiin sisältöpalveluihin pääsyn tarjoaville palveluille

Kuten edellä.

Verronen Minna

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia - Eduskunnan oikeusasiamies